

Frö- och Oljeväxtodlarna

Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare ek för • Stiftelsen Svensk Oljeväxtforskning • Svensk Raps AB

2022-11-01

Till
Miljödepartementet
Kemikalieenheten

m.remissvar@regeringskansliet.se
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

Remissvar Dnr M2022/01516

Förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel

Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare, SFO, tackar för möjligheten att lämna synpunkter på EU-kommissionens (KOMs) förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och lämnar härmed nedanstående kommentarer.

SFO är en rikstäckande odlarorganisation med 3 700 medlemmar som odlar oljeväxter, som raps, rybs och oljelin, och/eller vallfröutsäde av förekommande gräs- och klöverarter. SFO arbetar med odlingsutveckling, rådgivning och påverkansarbete kopplat till dessa grödor. Den svenska oljeväxtarealen ligger 2022 på omkring 140 000 ha, där höstraps dominerar med 118 000 ha, och fröodlingen bedrivs på närmare 20 000 ha.

Inledningsvis vill vi slå fast att det är nödvändigt att göra en konsekvensanalys av vad den föreslagna minskningen av växtskyddsmedelsanvändningen med 50 eller 35% till 2030, i förhållande till användningen 2015-2017, skulle innebära för den svenska produktionen av livsmedel och andra råvaror från lantbruket. I den svenska livsmedelsstrategin är det övergripande målet "En konkurrenskraftig livsmedelskedja där livsmedelsproduktionen ökar". Denna strategi måste baseras på en konkurrenskraftig primärproduktion som har tillgång till nödvändiga verktyg och metoder för att hållbart brukande. Konsekvensanalysen bör vara grödspecifik för att påvisa vilka arter som har förutsättningar för en minskad användning av kemiska bekämpningsmedel till förmån för andra växtskyddsmetoder exempelvis i form av biologisk bekämpning.

Minskad produktion vid hårt satta reduktionsmål för växtskyddsmedelsanvändning, som inte harmonierar med förutsättningarna, leder till ett ökat importbehov. Utifrån detta perspektiv bör det finnas spegelklausuler som säkerställer att det ställs samma krav på importerade produkter som på det som produceras i Sverige och EU.

Frö- och Oljeväxtodlarna

Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare ek för • Stiftelsen Svensk Oljeväxtforskning • Svensk Raps AB

I Sverige arbetar vi sedan länge med integrerad produktion, så kallad IPM-odling. Vi har utvecklat metoder för att göra behovsanpassade växtskyddsinsatser. Jordbruksverkets rådgivningsverksamhet med "Prognos och varning" är en viktig del av detta. Här ges lantbrukare beslutsstöd för att använda "så lite som möjligt men så mycket som behövs". En stor del av detta arbete har genomförts innan referensåren 2015-17. Vi välkomnar utvecklingen av alternativa bekämpningsmetoder, men menar att dessa måste vara utvecklade och bevisat effektfulla innan de kan ersätta dagens metoder. Alternativ till kemiska växtskyddsmedel måste alltså vara tillgängliga för lantbrukare, lönsamma att använda, effektiva, säkra och hållbara. De kemiska växtskyddsmedel som används har genomgått en strikt prövning för godkännande och bör bytas ut först då de kan ersättas med produkter med bättre miljöprofil men med bibehållen effekt mot ogräs eller skadegörare.

Det är viktigt att ha en viss bredd i portföljen för att kunna alternera mellan olika preparats verkningsmekanismer och på så vis undvika resistensuppbyggnad. Den produktportfölj som finns att tillgå för våra grödor, oljeväxter och frö, är idag relativt smal vad avser såväl ogräs- som insekts- och svampmedel.

Framförallt inom fröodlingen, som består av ett tiotal olika arter, är tillgången begränsad till relativt få produkter, vilket gjort att vi som odlarorganisation ofta får vi söka UPMA (utvidgat produktgodkännande för mindre arter) för att få tillgång till effektiva preparat.

Inom oljeväxtodlingen, där höstrapsen dominerar, har vi målmedvetet arbetat för behovsanpassning som tagit stöd i försök och forskning. Behandling mot skadeinsekter sker idag återhållsamt och med stor respekt för att skona såväl pollinerande insekter som naturliga fiender (predatorer) till skadegörare. Vi vill dock särskilt påpeka att det är viktigt att ha tillgång till effektiva betningsmedel mot bland annat jordloppor i raps, då det är en metod som är skonsam mot naturliga fiender. I avsaknad av effektiv insekticidbetning av rapsutsäde, hänvisas till sprutning med pyretroider, vilket riskerar att leda till en ökad användning mätt som mängd aktiv substans per hektar. Resultatet av bekämpningen riskerar att bli mindre effektivt, exempelvis när tidiga gnagskador (ibland t o m före uppkomst), inte kan undvikas. På ogrässidan behövs en bredd av preparat för att kunna anpassa bekämpningen efter behovet. Det sker ofta en kombination av kemisk och mekanisk bekämpning. Om dagens IPM-odling ska omvärderas för att reducera kemiska växtskyddsmedel ytterligare, bör en utvärdering göras som tar hänsyn till en ökad risk för växtnärläckage vid mekanisk ogräsbekämpning och jordbearbetning samt en ökad användning av fossila bränslen. En helhetsbedömning måste alltså göras.

En viktig del av IPM är att ha en hållbar växtföljd. I Sverige är oljeväxtodling och fröodling utmärkta exempel på avbrottsgrödor i ofta spannmålsdominerade växtföljder. Det är av största vikt att svenska lantbrukare har tillgång till en mångfald av grödor att odla.

Frö- och Oljeväxtodlarna

Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare ek för • Stiftelsen Svensk Oljeväxtforskning • Svensk Raps AB

Vi önskar se en uppföljning av tillämpningen av IPM i enlighet med hållbarhetsdirektivets artikel 6.3. Varje land bör redovisa hur väl implementeringen av IPM genomförts samt hur effekterna av detta följts upp hittills. Detta arbete bör utgöra grunden för kommande målsättningar på området. I en tillämpad IPM-odling kombineras tillgängliga metoder på ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt.

Satsning på forskning, innovation och utveckling måste ske för att ta fram de nya metoderna för ökad hållbarhet i brukandet. Så bör särskilt fokus och satsning göras på nya gentekniker, såsom CRISPR-Cas9, inom växtförädlingen, som kan bana väg för en framgångsrik resistensförädling. Resistenta sorter kan motstå såväl diverse sjukdomar som abiotisk stress. Konkurrenskraftiga och friska plantor står bättre emot angrepp och minskar behovet av bekämpningsmedel.

Generellt önskar vi se en konsekvensanalys av förslaget om minskad användning av bekämpningsmedel. Den ökade risken för skördebortfall vid ett underdimensionerat växtskydd kan inte bäras av lantbrukarna själva utan måste fördelas i värdekedjan, antingen genom att värdet går att ta ut från marknaden eller genom annan ekonomisk ersättning.

Vi välkomnar en fortsatt dialog om hållbar användning av växtskyddsmedel och ställer våra kunskaper och erfarenheter kring användningen av växtskyddsmedel till förfogande.

Med vänlig hälsning

Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare

Anneli Kihlstrand, VD

Lars-Johan Merin, ordf.